

تنهایی در خانه‌ای پر از اسباب‌بازی

در خانه‌ای ساکت، صدای خنده‌ای نمی‌پیچد...

ایسنا/آذربایجان شرقی در خانه ای ساکت، صدای خنده ای نمی پیچد نه دعوایی، نه شیطنتی، نه هم خونی برای بازی. تک فرزندی یعنی کودکی با دنیایی از اسباب بازی، اما بی هم صحبت. دنیایی پر از تنهایی، که در آن هیچ کس تقریباً هم قد تو برای تقسیم شادی‌ها و تپ‌ها نیست. آنا آینده هم‌ام با تنهایی، برای که‌دک، آرامش، امیر والدین، توجه می‌کند؟ تک فرزندی انتخابی است که امروز بسیاری از خانواده‌ها به آن رسیده‌اند، انتخابی که شاید از دل محدودیت‌های اقتصادی، دغدغه‌های تربیتی، یا فشارهای زندگی شهری بیرون آمده باشد. اما این انتخاب، دنیای کودک را شکل می‌دهد، دنیایی که در ظاهر آرام است، اما در عمق آن، تنهایی مانند یک نخ نامرئی در همه تاروپود آن تنیده شده است.

یک روانشناس، با هشدار نسبت به پیامدهای روانی و اجتماعی سبک زندگی مدرن و افزایش تک فرزندی در خانواده‌ها، خواستار توجه جدی دولتمردان به حمایت از خانواده‌ها شد.

امیر پناه علی در گفت‌وگو با ایسنا ضمن اشاره به تغییرات فرهنگی و اقتصادی در ساختار خانواده گفت: در گذشته وقتی از خانواده صحبت می‌شد، خانه ای بزرگ با حوضی در وسط و بازی کودکان در اطراف آن در ذهن تداعی می‌شد، اما امروز سبک زندگی مدرن، هم در دنیا و هم در کشور ما، این تصویر را به آپارتمان کوچکی با دو بزرگسال و یک کودک تغییر داده است. وی افزود: وضعیت اقتصادی، اشتغال بانوان و سایر عوامل اجتماعی باعث شده خانواده‌ها ترجیح دهند تنها یک فرزند داشته باشند، چرا که این تصمیم از نظر اقتصادی به صرفه تر به نظر می‌رسد و والدین می‌توانند توجه بیشتری به تنها فرزند خود داشته باشند.

وی با تأکید بر روند رو به افزایش سالمندی در کشور هشدار داد: در آینده ای نزدیک، بسیاری از کشورها، از جمله ایران، با کمبود نیروی جوان مواجه خواهند شد. هرم سنی جامعه در حال تغییر است و این موضوع به زودی به چالشی جدی برای اقتصاد، سیاست و توسعه اجتماعی تبدیل خواهد شد.

پناه علی با نگاهی روان شناختی به موضوع ادامه داد: کودکانی که تک فرزند هستند و والدینی شاغل دارند، اغلب در خانه تنها می‌مانند. این تنهایی می‌تواند باعث بروز افسردگی، اضطراب، ضعف در روابط اجتماعی و عدم رشد عاطفی شود.

تک فرزندی و پدیده ای به نام فرزند سالاری
وی خانواده را کوچک ترین نهاد اجتماعی دانست و گفت: فرآیند اجتماعی شدن کودکان در خانواده شکل می‌گیرد. اما در خانواده های تک فرزند، این فرآیند بیشتر مصنوعی است چرا که کودک دائماً در معرض توجه و محبت بیش از حد قرار دارد، که به پدیده فرزندسالاری و شکل گیری شخصیت خودشیفته در کودک منجر می‌شود.

وی به ظهور پدیده «تک نوه ای» نیز اشاره کرد و افزود: در حالی که دنیا شاهد پیشرفت در زمینه های مختلف است، برخی خانواده ها امروز فقط یک نوه دارند که این امر فشار و تمرکز بیش از حدی بر کودک وارد می‌کند. پناه علی خاطرنشان کرد: دولتمردان اقداماتی از جمله ارائه کمک های مالی و امتیازهایی برای خانواده های دارای چند فرزند در نظر گرفته اند، اما اگر می‌خواهیم جامعه ای سالم داشته باشیم، باید بیشترین بودجه به خانواده ها تعلق گیرد و تنها شعار دادن کافی نیست.

این روانشناس بیان کرد: خانواده هایی که تنها یک فرزند دارند، باید شیوه تربیتی خود را بازنگری کنند توجه و کنترل بیش از حد بر کودکان تک فرزند باعث می‌شود آن‌ها در آینده خودشیفته، مغرور و وابسته بار بیایند. گاهی حتی والدین خود را به سطح کودکان پایین می‌آورند و با آن‌ها بازی می‌کنند در حالی که کودک به هم سال خود برای بازی نیاز دارد.

وی با بیان اینکه والدین باید کودکان خود را در فضاهایی مانند شهرسازی، مهدکودک و مراکز آموزشی قرار دهند تا با کودکان دیگر در تعامل داشته باشند، اظهار کرد: در غیر این صورت، روابط اجتماعی آن‌ها ضعیف باقی خواهد ماند.

استقلال را از سنین پایین به کودکان بیاموزیم
پناه علی سبک زندگی مدرن را عامل محرومیت کودکان از بازی دانست و گفت: به کودکان استقلال را یاد دهیم معمولاً کودکان تک فرزند، وابسته بار می‌آیند باید به آن‌ها آموزش داد که کارهای کوچک را خودشان انجام دهند. کودک قوی در بستر جامعه و با

مشکلات مختلف رشد می‌کند والدین همیشه در کنار کودک نیستند پس باید او را طوری تربیت کرد که آینده ساز کشور باشند. یک روانشناس دیگر نیز در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: از منظر روانشناسی، به تعویق انداختن فرزندآوری می‌تواند با فشارهای

روانی و اضطراب همراه باشد. زوج هایی که به دلایل مختلف فرزندآوری را به تأخیر می‌اندازند، اغلب با انتظارات اطرافیان و فشارهای اجتماعی و خانوادگی روبه رو می‌شوند که ممکن است سطح استرس آن‌ها را افزایش دهد.

ابوالفضل محمدیان افزود: یکی دیگر از آسیب های احتمالی، تغییر در دینامیک رابطه زوجین است. اگرچه این تأخیر ممکن است فرصتی برای شناخت بیشتر و تقویت پیوند عاطفی میان آن‌ها را فراهم کند، اما در عین حال می‌تواند باعث شکل گیری انتظارات جدید در روابط شود.

وی با بیان اینکه تأخیر در فرزندآوری ممکن است بر سلامت روانی و جسمی والدین نیز تأثیر بگذارد، گفت: با افزایش سن، احتمال بروز برخی مشکلات جسمی و روانی افزایش می‌یابد که می‌تواند تجربه پدر و مادر شدن را پیچیده تر و پرچالش تر کند.

وی همچنین با تأکید بر تأثیر سن والدین بر تربیت فرزندان، تصریح کرد: از منظر روانکاوی، والدین مسن تر اگرچه ممکن است از ثبات عاطفی و تجربه بیشتری برخوردار باشند، اما معمولاً انرژی کمتری برای تعاملات روزمره با کودک دارند که این مسأله می‌تواند بر کیفیت رابطه والد و فرزند اثرگذار باشد.

محمدیان گفت: تأخیر در فرزندآوری اگرچه در برخی موارد می‌تواند به والدین فرصت بیشتری برای پیشرفت شغلی و اقتصادی بدهد، اما در بلندمدت ممکن است آن‌ها را در سنین بالاتر با مسائل مالی و اجتماعی جدیدی روبه رو کند.

وی خاطرنشان کرد: یکی از دلایل اصلی تک فرزندی می تواند مسائل مالی و اقتصادی باشد و همچنین هزینه های بالای تربیت و آموزش فرزندان ممکن است والدین را از داشتن فرزندان بیشتر منصرف کند.

افزایش جمعیت سالمند مهم ترین چالش جمعیتی کشور

معاون سیاسی و اجتماعی استاندار آذربایجان شرقی در جلسه ستاد جمعیت استان کاهش نرخ ولادت و افزایش جمعیت سالمند را از مهم ترین چالش های جمعیتی کشور در دو دهه اخیر عنوان کرد و خواستار بررسی اثربخشی مشوق های قانونی و میزان پابندی دستگاه ها به تعهدات خود شد.

مرتضی محمدزاده با تاکید بر ضرورت تحلیل دقیق وضعیت فعلی گفت: قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت با هدف جبران روند نزولی جمعیت کشور به تصویب رسید و اکنون پس از گذشت نیمی از مسیر، باید مشخص شود که مشوق های در نظر گرفته شده چه میزان اثربخش بوده اند.

وی یکی از موانع اصلی در مسیر فرزندآوری را تغییر نگاه فرهنگی جامعه نسبت به فرزند داشتن عنوان کرد و افزود: دستگاه هایی که در اجرای این قانون وظایفی برعهده دارند باید عملکرد خود را شفاف سازی کرده و موانع اجرایی و دلایل اثربخشی پایین را شناسایی کنند.

حکیمه انتظاری، مدیرکل امور بانوان و خانواده استانداری آذربایجان شرقی نیز در جلسه امور بانوان در استانداری، تصریح کرد:

برای دستیابی به الگوی مطلوب در حوزه فرزندآوری، باید ضمن برنامه ریزی راهبردی، بر ضرورت ها و اولویت های اجرایی نیز تمرکز شود.

وی گفت: اجرای موثر این برنامه ها مستلزم همکاری فعال همه اعضای ستاد و دستگاه های اجرایی استان است.

وی در پایان برخی از چالش های موجود را از جمله ضعف تبلیغات محیطی، مشکلات مربوط به تسهیلات و وام های فرزندآوری و نبود دغدغه مندی کافی در برخی مدیران برشمرد و خواستار رفع این موانع برای اجرای کامل قانون شد.